

## У Харкові відбулася IV Міжнародна наукова конференція «Хімія азотовмісних гетероциклів» — ХАГ-2006



На XVII Українській конференції з органічної хімії, яка відбулася в м. Харкові у 1995 р., було прийнято рішення про проведення в 1997 р. на базі Харківського (тоді ще) державного університету спеціалізованої конференції «Хімія азотовмісних гетероциклів». Як науковий, так і організаційний успіх цього заходу сприяв тому, що його було вирішено зробити традиційним з інтервалом в три роки і з постійним місцем проведення в м. Харкові. Наступні конференції відбулися у 2000 та 2003 роках.

З 2 по 6 жовтня 2006 р. під егідою Національної академії наук України, Українського хімічного товариства та за участі Інституту органічної хімії НАНУ, Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, Національного фармацевтичного університету та НТК «Інститут монокристалів» НАН України відбулася вже IV Міжнародна наукова конференція «Хімія азотовмісних гетероциклів» — ХАГ-2006. Захід проводився за спон-

сорської підтримки таких українських компаній, як ВАТ «Фармак», ЗАТ «Дарниця», ЗАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», «ENAMINE Ltd», «I.F. LAB Ltd», ТОВ «Науково-сервісна фірма «ОТАВА», дослідного Інституту хімічного різноманіття (Російська Федерація), Асоціації вихованців ХНУ ім. В.Н. Каразіна і Фонду Ю. Сапронова.

Серед учасників «ХАГ-2006» були вчені з України, Росії, Білорусі, Латвії, Франції, Німеччини, Бельгії. Слід відмітити, що молоді вчені, яких було не менше половини, брали участь у роботі конференції на рівні вчених більш зрілого віку. Було виголошено 35 усних доповідей і зроблено близько 150 стендових. Під час відкриття конференції з привітанням до її учасників звернулися ректор Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна проф. В.С. Бакіров, директор Інституту органічної хімії НАНУ, голова оргкомітету конференції акад. НАНУ М.О. Лозинський, ректор Національного фармацевтичного університету член-кор. НАНУ В.П. Черних, декан хімічного факультету Харківського національного університету проф. В.Д. Орлов, а також старійшина хімічного товариства України проф. Б.М. Красовицький, який 17 серпня 2006 р. відсвяткував свій 90-річний ювілей, та, незважаючи на такий поважний вік, він і досі зберіг ясний розум і жвавий інтерес до хімії.

Тематичні розділи конференції були такими: синтез і хімічні перетворення азотовмісних гетероциклів, а також їх застосування як біологічно активних сполук і матеріалів.

Перша пленарна сесія відкрилася доповіддю д.х.н. В.С. Броварця (ІБОНХ НАНУ, м. Київ), яка була присвячена синтезу анельованих гетероциклів на основі хлоральамідів. Викликали зацікавленість виступи В.В. Ліпсон (Інститут проблем ендокринології АМН України, м. Харків) щодо реакційної здатності  $\alpha$ -аміноазолів в реакціях з ефірами і хлорангідрідами коричневих кислот, А.В. Твердохлебова («ENAMINE Ltd», м. Київ) про використання реакцій доміно-циклізації в синтезі похідних 2,7-нафтирідину, М.І. Коротких (ІНФОВ, м. Донецьк) щодо хімії стабільних азотовмісних карбенів і можливостей, які відкриває цей клас сполук для органічного синтезу. Про нові методи функціоналізації, що приводять до конденсованих гетероциклічних систем, ішлося в усних доповідях А.М. Демченка (Інститут фармакології і токсикології АМНУ, м. Київ), С.А. Єрмолаєва (НТК «Інститут монокристалів» НАНУ, м. Харків), К. Назаренка, К.І. Петка, Т.М. Соколенко, Д.А. Сігбатуліна (ІОХ НАНУ, м. Київ), Л.Г. Бобошко (ІНФОВ, м. Донецьк), Т.А. Ковальчук (Білоруський ДТУ, м. Мінськ, Республіка Білорусь), П.В. Ходаківського, С.І. Рубахіна (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ), Н.Ф. Федька (Одеський національний університет ім. Д.М. Менделєєва), М.А. Колосова (ХНУ ім. В.Н. Каразіна, м. Харків).

Жвавий інтерес викликала доповідь д.х.н. Ю.Ю. Моржеріна (Уральський технологічний університет, м. Єкатеринбург, Російська Федерація), в якій ішлося про нові перегрупування в ряду 1,2,3-тіадіазолів і 1,2,3-тріазолів. З новими результатами в галузі синтезу трифторметил- $\gamma$ -лактамів ознайомив присутніх вчений із Франції Жан-Поль Бульон (Університет Руена, Франція), який уже не вперше бере участь у цих конференціях. Б.В. Папонов (ХНУ ім. В.Н. Каразіна, м. Харків) доповів про результати вивчення механізму димеризації 3-фенациліденізатинів.

Можливості й перспективи використання гетероциклізацій в синтезі хіральних макроциклів циклофанового типу були показані О.М. Шиванюком (ІОХ НАНУ, м. Київ). Комплексне вивчення взаємозв'язку ароматичності, таутомерії і водневих зв'язків у гетероциклических енамінон-іміноенол системах було представлено в доповіді О.В. Шишкіна (НТК «Інститут монокристалів» НАНУ, м. Харків). Слід відмітити і виступ А.І. Збруєва, співробітника цього ж інституту, який представив новий (дещо спірний) погляд щодо можливого двоступінчастого механізму фото- і радіохімічної активності бі- і трициклических азиридинових систем, які мають значний потенціал для практичного використання в дозиметрії сонячного й іонізуючого випромінювання.

Синтезу і медико-біологічним дослідженням біологічно активних азотовмісних гетероциклів були присвячені виступи Д.В. Атаманюка (Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького) і В.І. Павловського (Фізико-хімічний інститут ім. О.В. Богатського НАНУ). Усна доповідь проф. А.М. Каратеева (ХТУ «ХПІ», м. Харків) була присвячена полімерам, функціоналізованим азотовмісними гетероциклами.

У перший день роботи конференції було проведено круглий стіл з проблем організації наукових досліджень у галузі медичної хімії в Україні. З доповідями про діяльність компанії «ENAMINE Ltd» виступили Д.М. Волочнюк та проф. А.О. Толмачов. З роботою компанії «I.F. LAB Ltd» ознайомив присутніх В.М. Фетюхін. Доповідачі наголосили на необхідності більш тісної співпраці між хімічними компаніями, науково-дослідними інститутами Національної академії наук України та вищими навчальними закладами у сфері науково-практичної діяльності з метою створення нових біологічно активних сполук і сучасних матеріалів.

На конференції було проведено тематичні стендові сесії із синтезу і хімічних модифікацій азотовмісних гетероциклів, а також їх застосування в біології, медицині і матеріалознавстві. У стендових доповідях та збірці тез знайшов відображення широкий спектр досліджень у галузі хімії азотовмісних гетероциклів, що проводяться як в Україні, так і в державах ближнього і далекого зарубіжжя.

Учасники IV Міжнародної конференції «Хімія азотовмісних гетероциклів» відмітили, що цей захід пройшов з великим успіхом і збагатив хіміків-органіків новими ідеями, окреслив нові перспективи, а також висловили побажання — зберегти традицію і зустрітися на V конференції «ХАГ-2009» також у м. Харкові.

*В.Д. Орлов,  
декан хімічного факультету Харківського національного  
університету ім. В.Н. Каразіна, професор,  
співголова оргкомітету конференції*